

Natuurbehoud en Recreatie - 8 wensen

De stormachtige ontwikkeling van de recreatie in Nederland vormt een ernstige bedreiging voor de natuur en is mogelijk tevens haar redding. De tegenstelling Natuurbehoud-Recreatie is namelijk een schijncontroverse, beiden hebben de ander nodig. Recreatie zonder natuur is eenvoudig ondenkbaar terwijl onder de (gevaarlijke) dekmantel Recreatie al heel wat natuur behouden is gebleven.

De volgende 8 wensen, resultaat van vele onaangename ervaringen, moge het gemeenschappelijke van de beide aspecten accentueren:

1. het is in het belang van recreatie en natuurbehoud dat honden en andere huisdieren zonder pardon uit natuurgebieden worden geweerd.
Alleen in stadsparken kan op deze regel een uitzondering worden gemaakt. De verordening 'Honden aan de lijn' is een farce, een halve maatregel omdat hier geen hand aan wordt gehouden. De verontrusting, ergernis en hinder die deze dieren veroorzaken wegen niet op tegen de vreugde die de hond aan z'n vrijheid beleeft.
2. Gemotoriseerd verkeer - van brommer tot autobus - is niet of nauwelijks te rijmen met natuur. Het gebruik van auto's e.d. om een bepaald gebied te bereiken is (helaas) noodzakelijk, maar (illegale) terreinritten en mobiele recreatie zijn zaken die in een natuurgebied, van welke vorm ook, niet passen. Wat betreft het terreinrijden ligt de zaak al heel duidelijk, het vermaak van een enkeling kan de zondagmiddag van honderden vergallen. De mobiele recreatie, hoe begrijpelijk ook, moet echter ook worden tegengegaan. De nadelen van doorgaand verkeer (Nationaal park De Veluwezoom, de Duno, Vijlenerbos enz.) overtreffen een mogelijk voordeel met veelvouden; geen auto's e.d. dus in onze natuurgebieden.
3. Teneinde het behoud en beheer van onze natuur te vereenvoudigen dient het publiek hierbij te worden ingeschakeld m.a.w. er dient meer aandacht te worden besteed aan voorlichting en opvoeding. Het voorlichtingscentrum 'Grote Peel' kan in deze als voorbeeld dienen, maar meer nog dan deze locale voorlichting is de (her)opvoeding van het Nederlandse volk van belang. Zowel de school als de massamedia moeten worden ingeschakeld om een mentaliteitsverandering te bewerkstelligen die het behoud van de natuur tot iets vanzelfsprekends maakt.
4. Een ernstige bedreiging voor recreatie en natuur vormt de erosie, het wegspoelen van paden, hellingen e.d. die de last van de over-recreatie niet konden verdragen. De vernietiging door erosie is een lied zonder einde, niet alleen is ze moeilijk te stuiten maar bovendien wordt een door erosie onbruikbaar geworden pad niet meer benut; men gaat naast het pad lopen, zoekt een nieuwe weg en effent daarmee de weg voor een nieuw wegspoelingsproces. Vele paden die tientallen jaren hun dienst bewezen, hebben (soms na regulatie) dit lot ondergaan (Duivelsberg). Een verbetering van de paden, controle op vernieling en een spreiding van de recreatie kunnen misschien erger voorkomen.
5. Omdat het Nederlandse publiek helaas nog niet bereid is mede te werken aan het behoud van onze, van hun natuur is het noodzakelijk dat de natuurgebieden duidelijk begrensd worden. Alleen wanneer een gebied duidelijk en efficiënt omsloten is wordt het mogelijk om controle uit te oefenen op vuilstort, stroperij en wat dies meer zij.



Wandelpad — liever geen gemotoriseerd verkeer.

Foto: P. Klaassen

6. De aanleg van een stuw met bijbehorende sluisen in de Rijn ten westen van Arnhem (Natura, juli-aug. 1967) illustreert wat kan gebeuren wanneer men een natuurgebied los van haar omgeving gaat zien. De Duno, vooral beroemd om haar prachtige uitzichten op de Rijn verloor door deze cultuurtechnische werken een deel van haar waarde. De conclusie? Bij het bepalen van een streekplan moeten alle componenten (dus ook het natuurbehoud) op elkaar worden afgestemd. Wanneer twee aspecten elkaar niet kunnen versterken - een villawijk tussen het centrum en de bossen - moet in ieder geval worden voorkomen dat er een 'n ander benadeelt.
7. Teneinde locale overrecreatie en de last van 't gemotoriseerd verkeer zoveel mogelijk tegen te gaan moet de mogelijkheid om fietsend door de natuur te trekken worden vergroot. (Het spreekt vanzelf dat brommers op fietspaden taboe zijn). Het zou misschien zelfs mogelijk zijn om in principe alle paden waar men mag wandelen ook voor fietsers open te stellen.
8. Voor het bepalen van een beleid waarmee zowel de recreatie als natuurbeheer gebaat zijn is het noodzakelijk dat men weet waarover men praat m.a.w. er moeten feitelijke gegevens voorhanden zijn. Veel wetenschappelijk onderzoek is daartoe noodzakelijk, zowel biologisch als bosbouwkundig, sociologisch, sociografisch en psychologisch. Het veruimen van de mogelijkheden tot onderzoek is derhalve een dwingende eis voor een verantwoord natuurbeheer (ten behoeve van de recreatie). Het heeft weinig zin om enerzijds miljoenen uit te geven voor aankopen maar anderzijds researchinstituten de middelen te onthouden voor onderzoek ten behoeve van het beheer van deze gebieden.

J. Th. J. M. Willems

Noot van de Redactie.

De heer Willems heeft zijn acht wensen, misschien mede door hun beknoptheid, nogal imperatief gesteld. Hij komt daardoor tot enkele weinig gewaardeerde verbodsbepalingen, die vermoedelijk wel reacties zullen oproepen bij de lezers. Deze reacties zijn van harte welkom.

Welke vogel is dit? - 2

Het artikeltje van mejuffrouw Mr. E. J. Gehlen in Natura van januari 1968 op bladzijde 11, brengt mij ertoe u mede te delen dat ik, op 13 januari j.l. op Trompenburg, een buitenplaats aan de rand van Rotterdam, waarnam, dat ongeveer tien kapmeeuwen in hevige agitatie waren en als het ware neerstootten op iets dat zich op de toen besneeuwde grond bevond. Toen ik voorzichtig naderbij kwam had ik de gelegenheid om gedurende ongeveer 10 seconden een vogel waar te nemen die op de sneeuw zat en klaarblijkelijk bezig was met iets op te eten, welke vogel het mikpunt was van de meeuwen.

Een dergelijke vogel die ook de grootte had van een grote lijster heb ik nooit eerder waargenomen. De gehele vogel was vaal van kleur, dat wil zeggen bruingrijs en vaalachtig, de vleugels waren meer grijs, de borst was veel donkerder, de kop was aan de bovenkant vuilwit en de snavel was of wel zwart dan weer zeer donkerrood.

Alles bij elkaar een onvolledige waarneming, doch ik kan u wel verzekeren dat dit geenszins een vogel was die men gewoonlijk in deze grootte aantreft.

J. W. W. van der Hoeven

De redactie ontving

een artikel over een egel in een stadstuin. Dit artikel was echter niet voorzien van de naam van de auteur en deze zou de redacteur toch graag weten.